[illegible] proletaarinar negedegte!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

K(b) namiin B-M. moskom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. [illegible] B-M. [illegible] carenees eder byri [illegible]. IX [illegible] garça baina.

1933 onii
Maarta 30 eder

№ 74 (931)

Zakika yne:
Sara byriin 2 tek. 50 menge 3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin 15 tek. 12 sariin 30 tek. Dugaar nezeedin yne 10 menge.

„B-M YNENII" KOROONII AADRIS:
Верхнеудинск, Повтросова 16'
№№ телефонов; редактора—344, сек етаря—323.

Delekein kriizisiin şine kurcadal

eerikiin biirzi deere bolson n butaral bol 1929 onii na- kapişaliismiin tyykede yzeg- i məneenii kriizisiln eki ţabi- zai.

booto ştaaduudta (Ameerika) iin kegzeltiigi şiidken ne- baisan ba məneeç baisaar

k, Staalin namiin XVI du- kural deere: „Kriizis bol ka- zmiin gol oron tyynii citaa- yşeg) bolko delekein byke udiin byke yiledberiiin by- ba kereglelin kakadaas ba- iigi eerlin garta bagtaasan Ameerikiin kolbooto ştaad- i alınaasç kyçeteigeer san- zai. Ene baidal bol kriizisiin nii sfeeriin (kariaadalgiin) ke ergedkelde, kriziisiin kur- la ba delekein kapitatiizma- gcaanaas keterkei berkeşee- n kabsaralda tatan ygeiger gyini medegdeeze" geze n kelesen belei.

ekein byke byrzyiner Amee- bolzo baisan baidaliigi kyçe gargan adagalan bai- a biirziin „byymees" (bosol- ıgersen ziliin namar bolson ikiin yiledberiiin zarim arai- leren medegdeke bosoliigi ltiigi delekein ekonoomikiin kriizisiin tegeseliin ekin ge- oskoson azal.

„byyu" bol sabanii cuuka teseresen ba Ameerikiin by- aansiin sisteemiigi yndesen- kyrtel şişergen. zeeli men- kriiziisiin yzegdeegyi kurca- selgegdezei, Sterliingnyy- yntiin (Aangliiin mengenii unasanii koino delekein nyydiin naidan ba itegeu baisan ameerikiiu doollar atuu tolgo bol menee altan staalaas (suuri) kobkoron Ameerikiin syyliin baida- eden konog urid aangliiin e baankiin „Midlend benk" so- ncalmenee amasan yzegdesen iigi ilyyleke itegeliin coçig- geegdelni Ameerikiigi altanii aartaas arcuulan çadana" ge- seen.

ee kapitaliis yiledberiiin ton igi şişirgeseen kriizisiin şine aliin tyjaaral bolko ene ariin coçogdolto unal" faak- zoi.

yntei kamta „itegel bygede aliis delekei deere dakin bo- lobo, kriizis tegesebe, me- ol asuudal bol depreessiin kiin tygşyyril) ker udaan yrgelzilke tukai azai" (Berlinii kon- jynktyyriin instityydiin syyliin kvartaaliiin medeenees) g. m-iin byrzyitenii ekonomiistenudiin byke şine batalaluud eceslen butacokig- dazai.

Ameerikada bodoto deere alta- nii standaartiigi zogsool, altiigi busa ulasta gargal ba tyyuil oron dotoriin soliigiigi zogsoosoni bol delekein syylçiin beki valjuutiin butarasiini gerçelene.

Ameerikiin mengenii sisteemiin butaraal bol bygede kapitaliis oro- nuudiin mengenii sisteemenyydte zailaşagyi cokico egen mengenii sandaraliin duuldaagyi kyçelelde oruulna, ene Goliandi, Şveicaari geke mete ulasuudiin „eesediin- gee mengenii sistemiigi şinedken balguulka tukai" busaar kelebel altan standaartiigi zogsooko tukai syyliin yjede taraza baisan cuu- nuud deerees ilerene.

Byrzyitenii ekonomiistanuud by- ke delekei deere soligdoko valiuu- tiin segreen baiguulal bol delekein kapitaliizmiigi elyyrlekiin ekenii gol zyil gedeg asan,

Delekein ekonoomikiin konfe- reenciin beledkeliin tukai unzagai kelceenyydte mengenii jabaciin provleemanuud bol tyynii kelceke gol asuudaluudiin negen boldog asan. Tere yjede eeriin altaar kan- gagdasan doollaraar omogorkon baisan Ameerika bol Aangliiin byrzyineriigi valiuuta bekizyylyyl- kiin telee altaa standaartadani bu- caakiin sedel gargaza baisan azai. Menee baidal radikaalina (eris) ularizai. Dooltariin dooşo muka- risanaas ameerikiin byrzyiner doo- llariigi byrin butaraka jabadalaas arçalakiin tula byke kyçee garga- za baina.

Ene yjede ameerikiin byrzyiner bol delekein mengenii sisteemii- gi altan deere yndeselen zasaza boskookiin yydeliigi eertee aba- za çadakaa bolizoi. Enyyntei kam- tn delekein mongenii sisteemiigi „elyyrlekiin" jamarç sedelyyd ko- liin keregyyd bolbo. Pankaruuta- şan delekein byrzyineriin naidal bolko delekein ekonoomikiin kon- fereenciigi sajadaa fatakiin maga- dlalani naidabarigyi bolbo....

Delekein yiledberi-azaliin kriizi- siin caaşaa kegzeze baisanii yrees garsan zeeli-mengenii kriizesiin kegzeleni ameerikiin kriizisiin caa- şaa kurcadalda alasduulgyi oruul- na.

Ameerikaas kylieegdesen tyryy- çiin medeenyyd bol baankanuu- daas neeciin egelge zogsoogdo- son mengee baankanuudta (zasa- giin zygees) niusanaas erilgiin ku- daldan abalga) eris koroosoni, naimaanii ergiciin bagazaraza bai- sanii gerçe men. Enyyntei kamta Zeeliiin sisteemiin sandaral bol yi- ledberi—azaliin jabuulgiigi niite deereni zailaşagyi suladkaka. Ene geseer yiledberi—azaliin jabuulga sularan ekilzei, gebel: staaliiin— yiledberi azaliin açalta unah, avto mobiiliinbyteel koron ekilbe.

Enyyn deerees bolkolo, niite— ekonoomikiin kriizes Ameerikada şine, yzegdeegyi kyçeteigeer kyy- jeze baina.

Ton kyçetei kapitaliis derzaa- biin valiuutiin—doollariin—butaral bol kui salkin mete byke keren- gete delekei deere eeriingee syit- kelte yiliigi amasuulna. Kriizese- ni zailaşagyi byri kurca majag abana.

Ameerikada bolzo baisan kriizi- siin kurcadal bol imperaliis der- zaabanuudiin ed tavaariigi zaraka gazariin koinoos temeceliin koo- rondiin karşa zyilyydiigi caaşani zailaşagyi kegzyylne,...

Ameerikada bolson zeeli-men- genii kriizes bol byrzyitenii krii- zesiigi zailuulkiin, byke meetedyy- diin jamarç tusa ygeigi ileryylzei.

Kriizesees dotoriin argaar garaza çadaka ygeini kapitaliis ulasuu- diin byizyinerte ulam ulam ile bolzo baisanaas tedener bol buu- giin kyçeer delekeigi şineer ku- baakiin keregte tylkigdene.

Enyyn deerees kriizesiin kurca- dasanaas—kapitaliismiin kooron- diin zokildoogyi baidal ulam kur- cadan, şine imperaliis dainii ajuu- liin kyçelekeni zailaşagyi...

Zeeli-mengenii kriizisiin kende aşaan bol kedelmeriçen angi, ko- to ba kedee toskonii azalçadta açagdana.

Tiimees kriizesiin caaşaa kegze- lte bol kedelmeriçen angiiin aşag erkiigi kasaltatai ba byke kapi- taliis ulasuudta angiiin temeceliin kurcadaltai kolbootoi azai.

Aikabtar jike kyçeteigeer kyy- jen baigaa ekonoomikiin kriizesiin sandaralde byke kapitaliis ula- suudiin valiuutanuud butarazai. Delekei deere ton gancakan oron —Soveed ulas kriizeste oroogyi, orokoçgyi ba ton guncakan valiu- uta—soveediin çervoonco—bata beki azai.

Doollariin buţaral bol byke de- lekein urida azakuin Soveed sis- teemiin sainiigi basa basa ileryylzei.

4 dygeer kabariin tarilgada saad tebe[illegible] uçaraka jabadaltai şuud temeceke

„Oeree bytekiigi kylieebe.

Aga. Agiin somon dotoroo 4 dy- geer kabariin tarilgiin beledkel ton sula jabana gebel, odoo kyrter emçiin azaltanii tarika tesebiigi egesen ygei ba tarika yrise ygei suuna. Tarilgiin gazariigi saiza- ruulka jabadal martagdagsan, ta- rilgada jabaka unaanuudiigi tus- kai tasalza ideelyylsen ygei. Zarim kolkoosuud (tarilgiin ergelziin bri- gaada emkidkesen ygei g, m. [illegible] tuu dunda zyilyyd ali olon ba juma. Enyyn tukai darui kem[illegible] abagtii.

Bolşoviig kara.

100 proceente belen bolbo.

Aga. Cagaan uuliin somonii Menkiin reremzete kolkooz bol odoo bolşoviigiin 4 dygeer kaba- riin tarilgada kereglegdeke terge ba maşiina zebsegee gyiced zasaza unaka unaagaa tuskai tasalan idee- lyylze baina.

Men tarilgada jabaka kedelme- riçediigi brigaada bolgon emkidke- ze ken jamar juumanda kariuucal- gatai jabakab, tyyniigi tus tus[illegible] egebe. Gadana, tarilgaa 10 dyyrgeke gebe. Busa kolkoos[illegible] zişee abagtii.

Naidalgata.

Aimagiin gazariin tasag opiratiivno ketelberilene ygei

M-Şiber. Ene aimag dotoroo ka bariin tarilgada beledkeke kedel- meriigi jere deereni abrad kele- bel ton kangalta ygei.

Ilangujaa urgaciigi deeşelyylke tukai somzeblelyyd juuç kiisen ygei şakuu. Casa bailgaka, tarilgiin gazar deere argal şibke askaka ge ke metiin agranoomiin zaabarinuu diigi kolkoozuud ba emçiin azal- tan bol sainaar jabuulna ygei (zagan).

Yrise ceberleke, farmaliiniidaka ba muu yrisiigi sain çanartai yri- seer selgeke jabadal men kiigdene ygei.

Aimagiin gazariin tasag bol som zeblelyyd ba kolkoozuudta opira- tiiv saintai ketelberi egene ygei. Aimagiin gazariin tasagta kolkoo- zuud dotoroo yrisiigi farmaliina- daka, gazar deere şebke gargaka, basa bailgaka tukai kedelmeriiin jabaza baisanii medee baika ygei.

Enyyn deerees karaad yzebel kabariin tarilgada beledkeke ke- delmeri bol eeree bytekede [illegible] dan tabigdasan bolno. Odoo [illegible] onii tarilgiin kampaanida urg[illegible] gi deeşelyylkiin telee temec[illegible] kereg bol yndesen men b[illegible] tnla aimagiin gazariin tasag [illegible] eeriingee kedelmeriigi şined[illegible] tabiza, kolkoozuud jabuulag[illegible] baigaa tarilgada beledkeliin k[illegible] meriiigi opiratiivno ketelber[illegible] josotoi.

Ç. M-bii[illegible]

Yrisenii foondo dyyree ygei

Kiaagta. Subagta karijaastain so monii byke kolkoozuud bol odoo kyrter kabariin tarilgada gyiced beledkee ygei baina gebel. Yrise kaalgiigi araikan 79% ba menke foondo 18% gyicedkegdesen yri- seni ceberlegdesen ygei. Agarnoo- miin zaabariigi nebteryylke ba bodoto kereg deereni bejelyylke jabadal ugta ygei baina.

Gadana kolkooziin dunda koro- to jabadal erkelze baigaa angiiin daisadiigi eleryylen eris kariuu egeze çadaa ygei gebel, „Şine baidal" arteel da Çenotzrob, Dem- şigiin, Vaanşagiin, Gerenzabiin ba Samdanii g. m. niudargaçuud kabariin tarilgiin beledkelde koro saad kiize baisani ton ele tede niudargaçuud bol 1930 on boltol kunzaa naimaa kiisen ba eldeb buzagai jabadaluudiigi yyskesen baika juma.

Ede angiiin daisad kolkoozdo şurgan orokiin gadana namiin ge- şyynde bagtan oroson baina. Men Nimiin D. gegçe lama. 5 elpoodo kedeleke zuuraa eeriigee kanga- san ba surgagçadiin kubida jiresen baraa baidal kool ebersəlsen bai- na. Cerenzabiin Gombo gegçe 28 on kyrter kiliin saanaas kontor- vaan baraa acaraza ender cengeer kudaldadag baisan, ba odoo sel- poodo baikadaa niudarganiigi ed baraagaar kangasan baina.

Deere zaagdasan niudargaçu[illegible] gi Subagta-Karijaastain somzel[illegible] namiin yyr ba kolkooziin prav[illegible] ninuud niydendee tudaza ka[illegible] ygei. Odoo yjede jike gedes[illegible] kurca şydetei, niudargaa zang[illegible] san niudargaçuud bol usadka[illegible] san. Niudargaçuud bol kolk[illegible] dotor orozo kolkoozuudiigi d[illegible] roosoni syidkeke taaktiika ta[illegible] baina geze tere emkinyyd s[illegible] oilgoo ygei baina azai.

Kabariin tarilgada beledke[illegible] amzaltiigi gancakan niudargaç[illegible] ba tedenii teleelegçediigi eris ş[illegible] ilergylen kolkoozuudaas k[illegible] cokin yndeseer tuilka josotoi.

Ynenii N ba [illegible]

Kabariin tarilgada saad kiibe

Aga. Tus aimagiin kopiratiiv bol Aduun çuluunii kuşuunaas agiin koito beje nyysen Voroşiilov arteelde 59 ceentener 43 kilo el- deb janziin yrise agiin- selpoo- goos egteke geze Aduun çuluunii selpoogoos tuşaalgaad, syyldeni keden dakin nekeberileze araikan 26 c. 86 kilo yrise bucaan ababa.

Ene meţeer kabariin tarilgada tuiliin jike saad uçaruulza bai[illegible] selpoodo josotoi kuuliiin kem[illegible] abagtii.

Kurca Guura[illegible]

Niitiin kedelmeri martagdana.

Koriin aimag dotoroo yrisenii foondo baiguulka jabadal bol kolkooziin seekteriin talaar 97 proceente bolboç emçiin azaltanii talaar araikan 33 prooceente gyi- cedkegdesen ba katuu daabari- tan bol 42 proceente gyicedkesen baina.

Menkelegiin foondo baiguul- ka teseb bol byri sula dyyrçe baisan, Feavraali 20-nii medeegeer kolkoozuud bol 78% ba emçiin azaltan araikan 11% gyicedkesen baigaa. Gebeç menee karaad yze- kede ilyy kubilalta bolson zyil ton baga baika juma.

Kabariin tarilgada beledkeke maşiina ba bişe zebsegyyd kedel- meriiin morid bol men gyiced beledkegdesen ygei. Enyynii ta- laar ilangujaa gol tariaan azaltai somonuud ba kolkoozuud bol bu- zagai koino geegdeze jabana.

Kolkoosçon ba emçiin azaltanii dunda niitiin nebtereigiin kedel- meri ton kangalta ygei jabasan deerees zarim kolkoozuud bol yrisenii tariaa ygei, tiime tula yrisenii foondo baiguulka arga ygei" geke metiin şaltagaanuudii- gi barimtalaad dotoriin resyyrsii- gi elsyylke tukai jamarç kedelmeri kiineygei. Ene uçar baidalda namiin yyryyd ba somzeblelyydiin [illegible] gees eris kariuu egteke ygei.

Yrisenii foondo baiguulka, [illegible] şiina zebsegee zasaka talaar [illegible] cuurta, Doodo- Kyrbiiin ba Ças niin somonuud nileed urida [illegible] baza baina.

Erkim jabasan somonuudiin [illegible] balta tuilsan dyrişilyydiigi g[illegible] degçedteni şilzyylen abka jaba[illegible] luud ogto ygei.

Nutagiin nam ba zebleliin [illegible] kinyyd bolbol ilangujaa maşi[illegible] zebsegiin zasabariiin talaar [illegible] kyçee gargaka josotoi bolood b[illegible] na şuu.

Ş.D.

Buriaad oronii indyystrizyylelgiin basa nege ilalta

TES-iin tyryyşiin eelzeen kedelmeridee orozo, yiledberi azaliin took egtebe

Deede Ydiin tebiin elektriin staanca Maartiin 26 eder kedelmeridee orobo

[illegible] Kerbee eletriiin kyçeniigi [illegible] keregleke jabadal 10-20 ziliin [illegible] dotor kyçendee orobol. zize- [illegible]en tariaaçanii kara amiaa ka- [illegible]asan sedkil ba tyynii nuta- [illegible]iin ergyylgede jabaka çe- [illegible]eete kudaldaa bolbol du- [illegible]aliin tediiçi aimşag ygei. [illegible]eregleke jabadaliigi gyicedke [illegible]e Kerbee elektriin kyçeniigi [illegible]le çadabal bucaza kapitaliis- [illegible]nada orokoni zailaşa ygei baina" (Leenin).

Leeninii 1921 onii yjede [illegible]to ulas dotor ediin zzsagiin [illegible]dolgiigi jabuulaza ekilesenii [illegible] kelesen ene yge bol udka [illegible]n talaar aikabtar gynzygi [illegible]s oronoo elektrizyylel bol [illegible]an kynde aza yiledberide [illegible]aka zyil bişe, kedeegiin [illegible] butarkai tariaaçanii aza- [illegible] socialiis zamda kamtad- [illegible]ruulka keregte tuiliin jike [illegible]i asaniigi gerçglen.

[illegible]ai ulas bol elektriiin ky- [illegible] yiledberileke talaar enyynii [illegible]syyliin suuri ezeleze bai- [illegible] menee tyryyşiin suurinuu- [illegible]giigi ezelezei. Gebeç eue [illegible]aar kizaarlaka bişe, zil ca- [illegible]çoko byride elektriiin ky- [illegible] yiledberileke şine staanca- [illegible]ulam olon bolzo baina. [illegible]ai Bur-Mongol ulas dotor [illegible]-Yde kotiin dergede jikeken [illegible] elektriin staanciin barilga [illegible]31 onoos ekilesen aad ene [illegible]aarta 26-iin eder tyryyşiin [illegible]i kyçendee orozo jababa. [illegible]gajaa syyliin respyyblig do- [illegible]şine, şine aza yiledberinyy- [illegible] byteegdeze baisan yjede [illegible]in kyçen bol jaaçi ygei [illegible]kala keregtei ba enyynii [illegible] baisan elektriiin kuuçan [illegible]a bol odoogiin eriltiigi jaa- [illegible]gaza çadaka baisan ygei dee- [illegible]ne elektriiin staanca bai- guulka asuudal bol zailaşa ygei boloson azai.

Ene şine elektriiin staanciigi kyçendeni oruulan jabuulka uçar bol gancakan azaliin udka çanar- tai bişe, jikeken ulas teriin udka çanartai bolono gebel, Namiin gol şugamiin ba Leeninii yndesenii bodolgiin ilalta men şuu.

Barilgiin zam deere baga bişiin berkeşeelyyd ba dutuu dundanuud tokiooldosonii uçaraas ene barilga tyryyşiin bolzorto byteegdeze ça- dasan ygei baina.

Ene berkeşeelyyd ilangajaa staan- ciin montaaza ba bişe teeknigiin kemzeenyydeer kolbootoi baisan, tebees çukala kereglegdeke baril- giin matiriaaluudiigi elbegeer asaruulka jabadalda ba bişe saad uçarasan ba gyiced mergeziltei kedelmeriçedeer kangalta ygei g.m. bişe, bişe olon berkeşeelyyd tokiooldoson baika jum.

Deede-Ydiin tebiin elektriiin staanciin (TES) barilgiin yjede eçeen bişe gabşagaiçuud ba inzi- neer-teeknigiin kedelmeriçed baa- tarlig idebki keçeelyydiigi garga- san baina. Edeniigi ganca TES medeke bişe byke respyyblig me- deke josotoi.

TES-iin barilgiin yjede ilangajaa baatar gabşagaigaar kedelmeri- lesen nekediigi dooro nerlebel ede baina:

Zabaliikin Gioorgi-barilgiigi bol- zortoni dyyrgekiin tula byke kyçe çadalaa gargagçadiin negen bolno. Enyynii daabarita azal maşa jike kariuucalgatai-tyrb generaatoriigi baiguulka kedelmeri baisan ba ene daabarita kedelmeriee sain byteeze eeriingee brigaadiin ke- delmeriçediigi kedelmeriee tyrgen dyyrgeke jabadalda nigta kan- duulaza çadasan baina.

Voluukov Ivaan gagnuuriça Sleesar ba 12 ziliin yiledberiiin staazatai.

1932-onii ijyyni saraas kolşo negen kariuucalgata kedelmeriiin brigaadiin brigadiir baiza tuskai daabarita kedelmeriee brigaadaa- raa ilyybçelen gyicedkedeg baisan.

Zesiin—komunirst 25 ziliin yiledberiiin staazatai, elektriman- taaziiin azakuin toocoonii gabşagai brigaadiiu emkidkegçe (Isoojebiin brigaadiin), Nek. Jesiin Nikolai bol eeriin baatar gebşagai zişee- geer bişe montaazniguudiigi beje- dee kanduulaza yiledberiin daa- bariigi bolzor dotoroo ilyybçelen gyicedkeze çadaba.

Deere dursagdasan jike ilalta-

Barilgi gi erkilegçe nek Caalikov

nuudiigi toolood, enyygeer kizaar- lan amarzaza bolko ygei. TES-iin tyryyşiin eelzeenii kedelmeridee orozo jababaç, caaşaa kiike ke delmeri byri jike baina. Tus TES- iigi anka tesebləkedee 3 mingan kilovaat kyçeteigeer kizaarlag- dasan ba menee tyryyşiin eel- zeende 750 kiilovaat kyçetei elek- triin zai tabigdasan baina.

Gadana, RSFSR-iin komunaal azaliin Arkomaad ba nebteryylke zamiin Arkomaadiin zygees 1933 ondo TES-iin barilgada 3 milijoon 500 mingan tek. nemeze ekeer karaa batalasan baika tula, TES-iin kyçen bol 3 mingan klv baikaas 8 mingan klv bolko baina.

TES-iin kojordoki eelzeenii ene onii avgustada tabigdaka baina.

Ene negen jike ilaltiin barimta bol urida kaanii kolooni baisan ba aza yiledberi talaar tuiliin koino yldengi baisan baga jasatan Buriaad Mongol ulas bol Namiin teb komiteed ba tyynii darga nek. Staalinii ketelberi dooro jabaza 10 ziliin kugacaa dotor erdem bol- bosorol ba azakuin kegzelte deere eris kubilalta kirze gazar tariaalan azaltai respyybligees indyystri tariaalan azaltai tyryyşiin respyy- bligyydiin negen tolosoniigi ilete gerçilene.

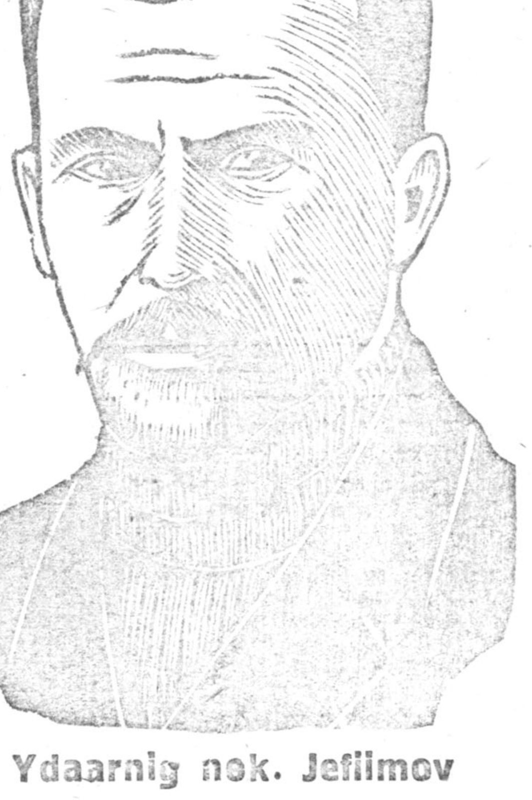
D. D.

ygenyydiigi kelebe:

Namiin mozkomiin zygees MK- iin Sekritaar nek. Moçkolioov zasagiin gazariin zygees TCK-iin tyryylegçe nek. Dabaagiin.

Profsojuuzanuudiin zygees Bur- profsoveediin tyryylegçiin orlogço nek. Glyysov. Leeninii komso- mooliin mozkomiin zygees nek. Pryytskii.

Ede neked bol bajariin yge- nyydte TES-iin barilgiin byke ke- delmeriçed gabşagaiçuud ba inzi- neer-teeknigiin kedelmeriçedte, tedenii elektriiin staanciin baril- giigi bolzortoni gyicedkekiin tula byke kyçe çadalaa emkidken el- syyleze, nam ba zasagiin gazaraar egtesen daabariigi bejelyyleze

Ydaarnig nek. Jefiimov

çadasanda bajariigi kyrgeke zuuraa tus staanciin byteze kyçendee oroson barimta bol uridiin oros oronii kapitaliizmriin kolooni bai- san Buriaad Mongol ulas bol Leeninii yndesenii zeb bodol[illegible] josoor ba namiin ketelber[illegible] odoo indyystri ba sojol bolbo[illegible] roliin talaar bekizen debzeze, [illegible] booto ulasiin tyryyşiin respyyb[illegible] yydiin zergede jireseniigi gerçe[illegible] temdeglezei.

Gadaada ulasiin tuskai erd[illegible] tediin zygees inzineer kraaf [illegible] jariin yge keleb[illegible].

Nek Kraaf gegçiin keleken[illegible] bi bol nam ba zasadiin ke[illegible] berieer ene jike ilalta dab[illegible] baisaniigi tanai karakadaa j[illegible] bajasanab. Minii naidaka [illegible] staanciin barilgiin yjede takio[illegible] doson berkeşeelyyd bol koin[illegible] şodoo oiro cagta usadkagda[illegible] baika beze.

Enyynii syyleer Buriaadiin [illegible] munaal-azaliin Arkom nek. [illegible] dooviin bol zasagiin gaza[illegible] zygees Bur. TGK-iin graam[illegible] biçegiigi dooro dursagdasan gab[illegible] gaiçuudta bariuulan egebe:

Nek. Salikoov-TES-iin b[illegible] giin naçaalnig-inzineer Zee[illegible] barilgiin tyryyşiin gabşag[illegible] elektriigi Zabaliikin-gabşa[illegible] tyrbinilst Elibrays-eken[illegible] barilgiin tyryyşiin gabşa[illegible] Zangiir-kedelmeriçen, g[illegible] şagai.

Gadana, barilgiin gurbal[illegible] emkiiin zygees kamta 25 gabşag[illegible] çuudiigi eldeb ynete edlelyyd[illegible] şagnaza.

Gabşagaiçuudiin zygees kari[illegible] giin ygiigi barilgiin naçaal[illegible] nek. Salikooviin kelesenii u[illegible] B-M respyybligiin TGK-iin tyr[illegible] legçe nek. Dabaagiin kelese[illegible] TES-iin barilgiin kedelmeriçed [illegible] ITK-iin zygees Deede-Ydiin T[illegible] gi „BMASSR-iin 10 ziliin nerem[illegible] te bolgoko tukai keden olon [illegible] radkaluud oroson baina. Iime ene duradkaliigi abka ba B[illegible] TGK-iin preziidiymiin urida [illegible] talkiin erilte kiigdene„ gebe.

Enyygeer bajariin kural dyyre[illegible]

Uural tabigdaza elektriin took egtebe

Maarta sariin 26-iin eder ydeşiin 4 çagiin yjede Deede-Ydiin tebiin Elektriiin Staanciin tyryyşiin eelzeenii elektriiin took tabigdaza, kedelmeridee orobo.

Enyyntei kamta, ene eder ko- jordoki eelzeenii tabilgiin suuriigi tabiba.

Tebiin Elektriiin staanciin (TES) tyryyşiin eelzeenii tabigdalgiin deere B-M respyybligiin zasagiin gazaraas TGK-iin tyryylegçe nek. Dabaagiin, mozkomiin Sekritaar Moskolioov, gorsoveediin zygees Troonov ba bişe respyybligiin ba kotiin emkinyydiin zygees keden teleelegçed jireze bajariin kural neegdebe.

Tus bajariin kural deere dooro dursagdasan nekedyyd bajariin

BM ulasiin gazar tariaalanii Narkomaadiin togtool

Byke aimaguudiin gazariin tasaguud, MTS, MSS ba kolkoosiin pravleeninuudta

SSSR-iin gazar tariaalanii Narkomaadiin 1933 onii fevraali 28-nii togtooliin yndeseer Buriaad Mongol ulasiin gazar tariaalanii Narkomaad bol dooro zaagdasan zaabariiigi gariin kətəlbəri bolgozo, kolkoos byriiin tariaalan azaliin kədəlməriiin cegnelge togtoogdoko ba kədəlmərinyydiigi gryype bolgon tasalka tukai byke aimaguudiin gazariin keregiigi erkilke emkinyyd, kolkoosiin pravleeninuud, MTS ba MSS-te duradkana.

Byke kədəlmərinyydiin 7 gryype bolon kubaagdana. Tyynees 7 dugaar gryypede oruulagdasan aad, kolkoosiin pravleeniiin togtooson azalta ədəriin noormiigi dyyrgesen kolkoosçondo 2 azalta ədər kədəlsəndə toolozo biçegdene. 6-dugaar gryypede oruulagdasan aad, ədəriin byteeciin noormiigi dyyrgebelni 1,75 azalta ədər kədəlsəndə toologdono. 5-dugaar gryypede oruulagdasan aad, ədəriingəə noormiigi dyyrgebel 1,5 azalta ədərtə toologdono. 4-dygeer gryypede oruulagdasan aad, ədəriin byteeciin noormiigi dyyrgebel 1,25 azalta ədərtə toologdoko baina. 3- dugaar gryypede oruulagdasan azaliin, ədəriin noormiigi dyyrgebel 1 azalta ədər kiisende toolko. 2- dugaar gryypede oruulagdasan azaliin ədəriin noormiigi dyyrgebel 0,75 azalta ədərtə toologdoko ba 1-dygeer gryypede oruulagdasan azaliin ədəriin noormiigi dyyrgebel tyynde 0,5 azalta ədər toologdoko baina.

7-dugaar gryypede oroko azaluud: akalagça tragtariista, snoop boodog maşiiniin maşiinaça, tariaa cokiko sloozno maşiiniin maşiinaça, kədəlmərilsənii çanar ba mergezeliin zergeer negedygeer kategooriiin tragtariista, ertiin tarilgada seejelkeer yrise kajagça ba jikeken kolkoosiin tyryylegçed orono.

6-dugaar gryypede oroko azaluud: 2-dugaar kategooriin tragtariista, kazuur ba seerpeer tariaa kadagçad, namariin tariaa tarilgada gazar kagalagçad, lobogreeke deere kajagçad, bukal tabigçad, morinii kyçeer tariaa cokidog maşiiniin maşiinaça, s l o o z n o maşiina deere snoop kajaza əgəgçə, garaaraa sveeklo maltagçad, sveeklo urbuulagçad, tamaki kukalagça ba boogço kədəlməriçəd, kədəlməriiin dyrişel absan jikeken kolkoosiin tyryylegçe.

5 dugaar gryypede oroko azaluud: gazar kagalagçad, yrise kajagçad, snoop ujagçad, morioor tariaa cokidog maşiina deere snoop kajaza əgəgçəd, cokidog maşiiniin kazuudaki çegnyyrçen, garaaraa oloso kirgagçad, garaaraa oloso ujagçad, ed yiledberiiin tariaanii riaad koorondiin eldyyride kədələgçəd, zilees ilyy kədəlmərilsən tuskai mergezeltei toocoo jabuulagçad, zilees ilyy kədəlmərilsən brigadiiruud.

4 dygeer gryypede oroko azaluud: gazariin kədəlməriiin yjede yrise kərəngə zəəgçəd, ogorodiin ba bişe tarilganuudligi riaad koorondo kiigçed, kartaavka maltagçad, ekin zildee kədəlmərilzə baigaa brigadiir, ekin zilde kədəlmərilzə baigaa nigtalan bodogço, oloso delgeedeg ba kuriaadag kədəlməriçəd.

3 dugaar gryypede oroko azaluud: gazar tariaalanii bişe bişe kədəlməride jabadag kədəlməriçəd, 4 dygeer gryypede oroo yge açaa zəəlgiin kədəlməriçəd, əgəliin cagta açaa çiregçed, ogorodiin idee g.m. cugluulagçad, tariaa ba tarilgiigi sakika karuulçad

2 dugaar gryypede oroko azaluud: brigaadiin idee kool kiigçed ba bişe bişenyyd.

1 dygeer grypede oroko azaluud: azal dotoriin cag yrgelziin baga mergezeliln kədəlmərinyyd deere kədəlmərilegçəd, azal dotoriin stoorozo karuulçad, ger baira kamagça ceberlegçed ba biçeg zakidal zəəgçəd,

2. Kədəlməriçədəə gryype gryypeer kubaaka ba eldeb janziin kədəmərinyydiin cegnelge togtookodo kolkooziin pravleeni bol azalta ədəriin toogiigi oloşoruulka jabadaldaa, ene ziliinkees 20 proceenţees ilyy bişe baika ba gazar tariaalanii nege ziliin kədəlməriiin azalta ədəriin cegneltiigi deeşeni bolgokodoo ilangujaa gazar tariaalanii bişe azaliin cegnelte ba zakiaanii gargaşaas saaka meţeer jikedkekiigi kyseke,

3. Əngərsən zilde azalta ədəriigi toolokodoo byteesen azaliin çanariigi karaada abtadag ygei uçaruud baisan d e e r e e s SSSR-iin gazar tariaalanii Narkomaadaas kolkooziin pravleenuudte duradkana.

a) Kolkooziin geşyydiin gryypejuu ali tuskai niuuruudiin kiize dyyrgesen kədəlməriiigi brigadiirini tuşaan abka.

b) Muu çanartai kədəlməri gebel. zabsartaigaar kagalsan tarilga, lutuu cokigdoson tariaan, ţariaa buriaakadaa urgaciigi geesen jabalal, əbəsə muu cabçaka g,m, kədəlmərinyydiigi brigadiiriin tuşaan abkiigi koriko.

c) Brigaadiin azaliin dyyresenii syylde tyynii byteesen kədəlməriigi kolkooziin tyryylegçe bujuu ali tyynii orologço tuşaan abka. Tiin brigaadiin kiisen azaliin kanzalta ygei baibalni kolkooziin pravleeni bol brigaadiin ba brigadiiriin azalta ədərəos 10% kyrter koorondo azalta ədəriigi dooşonii oruulka.

ç) Brigaadaar kədəlmərilzə absan tarilgiin urgaciin byke kolkooziin dundaas deeşe baibalni kədəlmərilsən byke azalta ədər deereni brigaadiin geşyyn bykende 20% kyrter azalta ədəriigi deeşeni bolgozo, əkə zuuraa byke kolkooziin dunda zergiin urgacaas dooşo baibalni tere brigaadiin azalta ədəriigi 20% kyrtere dooşoni bolgoko josotoi.

Mal azaliin kədəlməriiin byteeciin noormiigi gryype gryypeer ilgabarilan tuskai zaabaritaigaar enyynii udaa kycyylen ilgegdeke

Buriaad Mongol ulasiin gazar tariaalanii Narkomiigi orologço Viilkov.

Orgkoztryydiin
Inspeektor Barkaleejir

Buriaad Mongol ulasiin kolkoo[...] diin 1933 onii niuurta, tariaanii[...] da byteeke byteeciin zişeete n[...] monuud.

Kədəlmərinyydiin nerə.	Ədəriin byteeciin noormo	Kədəlməriigi çadabari ba mergezeleere ni kubaari	ədəriin byteeciigi azalta ədərəər cegnesen cegnel: azalta ədəryyd	ədəriin byteeciigi azalta ədərəər cegnesen cegnel: azalta ədəriin kubin.	Kədəlməriin kem too.	toolkodo aşatai baikiin[...] azalta ədəryyd
a) Tariaan azaltai kolkoozuud						
2 anzasatai pylyygeer kabariin kagalalga kiike . .	1,1	5 gr.	1	50	1 ga	1
1 anzasatai pylyygeer kabariin kagalalga kiike . .	0,6	5 „	1	50	1 „	2
2 niuruutai boronoigoor 1 udaa boronoilko . . .	4	3 „	1	—	1 „	—
11 şydetei anzasatai seejelkeer yrise kajaka . . .	3	5 „	1	50	1 „	—
garaaraa yrise kajaka . .	3	5 „	1	50	1 „	—
kykyryyze ba naran cecegiigi kəəryylke . . .	0,14	4 „	1	25	1 „	9
snoop ujadag maşiinaar kadaka	4	7 „	2	—	1 „	—
snoop kajadag maşiinaar kadaka	3	6 „	1	75	1 „	—
morinii matiigaar matiigadaka	1,2	5 „	1	50	1 „	1
garaaraa əbəsə tyyke .	0,1	4 „	1	25	1 „	1[...]
zulgaaka	0,06	4 „	1	25	1 „	1[...]
usalka	1,25	6 „	1	75	1 „	1
garaaraa maltaka, tairaka. comoko	9 c.	4 „	1	25	1 c.	—
sviookliigi kyrzeer maltaka	1	4 „	1	25	1 ga	1
garaaraa əngəkə	00,9	4 „	1	25	1 „	1[...]
MK—1100 maşiinaar tariaa cokiko	1000 p	7 „	2	—	10 p	—
B 90034 maşiinaar tariaa cokiko	500 p	7 „	2	—	10 „	—
MO—900 maşiinaar tariaa cokiko	600 p	7 „	2	—	10 „	—
4 morinii maşiinaar tariaa cokiko	300 p	6 „	1	75	10 „	—
tuulai karagça	60 tol	3 „	1	—	1 tol	—
brigadiir	—	4 „	1	25	—	—
kynese tezeel barigça tuulai karagça	—	3 „	1	—	—	—
b) Mal azaltai aad tariaanii azal delgeryylze baisan kolkoozuud:						
2 anzasatai pylyygeer kabariin kagalalga kiike . .	0,8	5 gr	1	50	1 ga	1 g[...]
1 anzasatai pylyygeer kabariin kagalalga kiike . .	0,4	5 „	1	50	1 „	1
2 niuruutai boronoigoor 1 udaa boronoilko . . .	3	3 „	1	—	1 „	—
11 şydetei anzasatai seejelkeer yrise kajaka . . .	2,5	5 „	1	50	1 „	—
garaaraa yrise kajaka . .	2,5	5 „	1	50	1 „	—
kykyryyze, naran cecegiigi kəəryylke	0,10	4 „	1	25	1 „	1
snoop ujadag maşiinaar kadaka . . .	3,0	7 „	2	—	1 „	—
snoop kajadag maşiinaar kadaka	2,0	6 „	1	75	1 „	—
moriinii matiigaar matiigad	1,0	5 „	1	50	1 „	1
garaaraa əbəsə tyyke . .	0,03	4 „	1	25	1 „	1
zulgaaka	0,05	4 „	1	25	1 „	2
usalka	1,0	6 „	1	75	1 „	1
garaaraa maltaka, tairaka comoko	7 c.	4 „	1	25	1 c.	—
sviookliigi kyrzeer maltaka	0,8ga	4 „	1	25	1 ga	1
garaaraa əngəkə	0,8	4 „	1	25	1 ga	1
MK—1100 maşiinaar tariaa cokiko	800 p	7 „	2	—	10 p	—
B—90034 maşiinaar tariaa cokiko	350 p	7 „	2	—	10 „	—
MO—900 maş. tariaa cokiko	450 p	7 „	2	—	10 „	—
4 morinii maşiinaar tariaa cokiko . . .	200 p	6 „	1	75	10 „	—
tuulai karagça	—	3 „	1	—	1 tol	—
brigadiir . . .	—	4 „	1	25	—	—
kynese tezeel barigça — tuulai karagça . .	—	3 „	1	—	—	—

Əngəregçə zilde kolkoosuud bol gazariin keregligi [...] emkinyydiin zokiooson, byteeciin noormiigi kolkoosuudiin t[...] erke baidaliigi karaza taaruulan ygei kereglesen uçaruud baisan tula Buriaad Mongol ulasiin Narkomzeem bol k[...] pravleeninuudta çukalaçalan zaakani juub gekede byteeci[...] noormiigi kolkoosiin pravleeninuud əəsədəə medeze kolk[...] koosiin tuskai erke baidal deere taaruulan zokioozo, kolkoo[...]gede geşyydiin cuglaan deere saitar kelcen togtooko jos[...] gəəd kolkoosiin maşiina, mal, tariaa ba gazariin kyrisenii t[...]ze baidalda taaruulan ene noormiigi deeşeni ba dooşoni bolko baina.

Kolkoosuud dotoroo kolkoosçonii kiisen azalta əd[...] kolkoosçondo biçekedee kerbee tedenii tere noormoo byrin kebel biçeke josotoi bəgəəd kerbee noormoo gyicedkee y[...] balni tyynii zişeegeer kolkoosiin pravleeni bol azalta ə[...] dooşoni bolgoko ba kerbee ilyybçelen gycedkebelni mən t[...] şeegeer azalta ədəriin toogi deeşeni bolgoko josotoi.

Buriaad Mongol ulasiin gazar tariaalanii [...]maadiigi orologço [...]
Orgkoztryydiin inspeegtor Barkalee[...]

SSSR iin Aradiin Komisaarnariin Zəbləliin togtool

Ulastaa nooso ujalgaçalan tuşaakiin ba 1933 onii nooso beledkeliin təsəbiin tukai

SSSR iin aradiin komisaarnariin zəbləliin togtookoni:

1. Byke konidoos abtaka şiryyn, kagas. şiryyn ba zəələn nooso yndese bolgon barimtalza, 1933 ondo sovkoosuudaas ulasta tuşaaka koninii noosonii təsəbiigi 13363 toonoor togtooko.

Tyynees: sovkoosuudiin aradiin komisariaadiin sovkoosuud 11.000 toon; gadaadiin kudaldaa erkilke aradiin komisariaadiin sovkoosuud (kara-kylevoodiin sovkoosund) 1.278 toon; SSSR iin beledken kangaka aradiin komisariaadiin sovkoosuud (zagotskoot geze kolboo) 490 toon; SSSR iin gazar tariaalangiin aradiin komisariaadiin sovkoosuud 284 toon; basa (respyyblikiin ba nutagiin) sovkoosuud 311 toon.

Dursagdagça sovkoosuud bolbol byke kuriaasan temeenii ba jamaanii nooso ba kəəbərnyydee cəm tuşaaka josotoi geze togtooko.

2. Gereegeer (Kontragtaacaar) nooso beledkedeg odoo baigaa sisteeme baiguulza, ulasaas togtoogdoson cengeer ulastaa nooso tuşaaka katuu ujalganuudiigi ko i temee ba jamaatai kalkoosuud kamtadkasan maltai). kolkoos dotorki ba əmçiin ailuudta togtooko. Ene ujalganuud bol naloog mete kyçetei baika.

3. Koni əskəbəriiin tavaariin feermenyydees 1933 on dotor ulastaa ujalgaçalan tuşaaka nooso ii ziliin noormiigi sezoon byride tologoi byriees graam kemzeegeer tuşaakaar kubaarilaza enyynii dotor ilerkeilebel:

Respyyblike, kizaar ba mozonuud.	koninii şiryyn noosonii talaar: kabariin	koninii şiryyn noosonii talaar: namariin	koninii şiryyn noosonii talaar: kuriganii nooso	koninii kagas şiryyn noosonii talaar: kabariin	koninii kagas şiryyn noosonii talaar: kuriganii nooso	zəələn noosonii talaar	jamaanii noosonii talaar	Jamaanii kəəbəriin talaar
Koito Kavkaaz (Dagestaan ygeigeer .	900	500	350	2350	600	5100	400	90
Dagestaanii ASSR	850	450	350	2200	450	6000	—	—
Kriimiin ASSR .	1300	600	450	2400	—	—	400	90
Doodo Voolgo .	1000	400	350	2200	600	5000	400	90
Kazaagiin ASSR .	850	350	300	1700	450	4000	350	85
Kara Kalpaagiin ASSR	600	350	250	—	—	—	350	80
Kirgiiziin ASSR .	850	350	350	1700	550	5000	350	85
Yzbeegiin SSR .	1000	500	350	—	—	5000	400	85
Tyrkmeenii SSR .	1100	500	400	—	—	5000	400	85
Tadziigiin SSR .	700	300	250	—	—	—	400	85
Gryyziin SSR . .	1000	550	250	1700	550	—	350	85
Azerbaidzaanii SSR	1000	550	250	—	550	5000	350	85
Armeeniiin SSR .	900	500	250	—	450	—	350	85
Dunda Voolgo . .	700	300	250	1700	600	5000	—	—
Zyyn Sibiir . . .	750	250	200	1700	350	5000	350	85
Baruun Sibiir . .	350	350	300	1700	350	4000	400	85
Təbiin kara şoroito mozo	900	400	350	—	550	5000	—	—
Uraaliin mozo . .	700	300	250	1700	450	5000	—	—
Tataariin ASSR .	600	350	250	—	450	5000	350	80
Başkiiriin ASSR .	600	350	250	—	450	5000	350	80
Dorono Kizaar .	450	200	—	—	—	—	—	—
Ivaanovskiin aza yiledberite mozo .	450	200	150	—	—	—	—	—

Respyyblike, kizaar ba mozonuudiin koni əskəbəriləkə tavaariin feermenyyd bolgogdon emkidkegdee ygei kamtadkagdasan konin sərəgtei kolkoosuudiin (kolkoos dotoriin ailuud, əmçiin tariaaçan ailuud) ulastaa ujalgaçalan tuşaaka noosonii ziliin dunda zergiin noormiigi koninii nooso kaişalka sezoon byride tologoi byriees tuşaaka noosiigi graamaar abça batalsaniigi udaa ilerkeilebel:

Respyyblike, kizaar ba mozonuud	koninii şityyn noosonii talaar: kabariin	koninii şityyn noosonii talaar: Namariin	koninii şityyn noosonii talaar: Kuriganii nooso	Jamaanii noosonii talaar	Jamaanii kəəbəriin talaar
Koito Kavkaaziin kizaar Dagestaan ygeigeer . .	460	330	—	3000	—
Kriimiin ASSR	1000	450	—	—	—
Dıgestaanii ASSR . .	550	230	230	—	—
Goodo Voolgo	840	220	—	3000	300
Kazaagiin ASSR . . .	720	260	—	3000	600
Kara Kalpaagiin ASSR	850	260	—	3000	500
Kirgiiziin ASSR . . .	650	230	—	3000	600
Yzbeegiin SSR . . .	600	260	—	3000	600
Tyrkmeenii SSR . . .	860	350	—	3000	400
Tadziigiin SSR . . .	400	100	—	3000	900
Gryyziiin SSR	30	430	—	—	300
Armeeniiin SSR . . .	550	230	—	—	300
Azerbaidzaanii SSR .	670	180	—	—	300
Dunda Voolgo . . .	600	130	120	3000	—
Zyyn Sibiir	550	120	120	3000	400
Baruun Sibiir	509	130	140	3000	—
Təbiin kara şoroito mozo	470	120	120	—	—
Uraaliin mozo	450	320	150	—	3000
Tataariin ASSR . . .	600	150	150	—	—
Başkiiriin ASSR . . .	560	200	100	—	—
YSSR	650	150	160	—	—
Baruun mozo	300	200	100	—	—
Dorono kizaar	350	150	100	—	—
Goorikiin kizaar . . .	250	200	100	—	—
Ivaanovskiin aza yiledberite mozo	250	150	100	—	—
Moskvaagiin mozo . .	250	150	100	—	—
Leeningraadiin mozo .	200	150	100	—	—
Koito kizaar	200	100	100	—	—
BSSR	250	100	100	—	—

Cazar gazar byriin deere dursagdasan ailuudiin tuşaaka koninii kagas şiryyn, zəələn noosonii kemzeegi udaa togtoobol: tologoi byriees zəələn noosonii talaar-4500 graam, kagas şiryyn noosonii talaar-2300 graam, kagas şiryyn noosotoi kuriganaas 600 graam.

Tailbari: namariin nooson ba kuriganii nooson kojoriin orondo ujalgiingaa gyicedkelgede tooiozo kabariin nooso tuşaaza bolno.

5. Kamtadkasan konin sərəgtei kolkoozuud dotoriin ailuudiin ujalgaçalan tuşaaka noosonii noormo bol 4 dygeer zil dotor togtoogdoson noormoos 10% oor, koninii tavaariin feermetei kolkoozuud dotoriin ailuudiin noormoni 20% dooşoor togtoogdono.

6. 4 ba 5 dugaar zyilyyd dotor togtoogdoson dunda zergiin noormo yndese bolgon barimtalaza, 1933 onii maarta 20 oos kozom bişe rajoon byriin nooso tuşaaka noormo togtoogood, tunkaglakiigi respyyblikenyydiin Aradiin komisaarnariin zəbləlyyd, kizaar ba mozonuudiin Gyicedkeke komiteeduudta duradkaka. Tus noormo zokiookodoo zarim rajoonuud ba zarim yylteriin konidto tus respyyblike. kizaar ba mozodo togtoogdoson noormiigi baakan zergeer deeşelyylze ba dooşoni oruulza bolko, gebeç respyyblike, kizaar ba mozodo togtoogdoson tariaabeledkeliin təsəbiigi byrməsen gyicedkiigi kangakaar dursagdagça kubilgaltanuud kiigdeke josotoi.

7. Ziliin noorma ba tuşaaka bol zor bolon gazaruudiigi todorkoilon zaasan ulastaa nooso tuşaaka ujalganuudiigi əəsədiin koniioi, temetei əmçiin ailuudta, kolkooz dotoriin ailuudta' koni əskəbəriiin feerme bolgogdon emkidkegdee ygei kamtadkagdasan konin sərəgtei kolkoozuudta 1933 onii apreeliiin 5 kyrtele tuşaan əkiigi somonii zəbləlyydiigi ujalgalka. Nooso tuşaagçadiin ujalganuudaa keçenee gyicedkeze baisanii byridkeı kiize baikiigi somonii zəbləlyydiigi ujalgalka.

Ene zyil dotor dursagdasan ujalganuudiigi tuşaaka bolzor ton nigtaar sakika jabadal kangakiigi respyyblikenyydiin Aradiin Komisaarnariin zəbləlyyd, kizaar ba moziin gyicedkeke Komiteeduudta duradkaka.

8. Koni əskəbəriiin tavaariin feermenyydees ulastaa nooso tuşaaka təsəbyyd respyyblikenyydiin aradiin komisaarnariin zəbləlyyd ba kizaar, mozonuudiin gyicedkeke komiteeduudaar rajoon byride ilgagdan batalagdana.

Rajoonuudta zoriuulagdaza batalagdasan nooso beledkeliin təsəbyydiigi aimagiin gyicedkeke komiteduud koni əskəbəriin tavaariin feermenyydte kubaaka josotoi bəgəəd, tede bol nooso tuşaaka təsəbiigi 1933 onii apreeliin 1 ees kozom bişe feerme byride kyrgeke ujalgatai.

9. Kolkoozuud koni əskəbəriiin tavaariin feermenyyd, kolkooz dotoriin ailuud, əmçiin ailuudiin zil dotor tuşaaka noosoniigoo noormiigi gyicedkeke caada zakiin bolzoruudiigi udaa togtoobol: koninii kabariin, şiryyn, kagas şiryyn, zəələn noosonuud, temeenii ba jamaanii noosonuud ba kəəbəriin talaar 1933 onii aavgusta negenees kozom bişe, koninii namariin nooso kuriganii noosonii talaar 1933 onii nojaabri 1 ees kozom bişe.

10. Ulastaa nooso tuşaaka ujalgaa gyicedkekees zugdasan ailuud bol beledkel kiigçe emkinyydiin erliin josoor somonii zəbləliin şugamaar ujalgiingaa gyicedkegdee ygei kubiin delgyyr deereki cengiin kemzeegeer məngən jala teləkə baina. Gəketei kamta ujalgiin gyicedkegdee ygei kubini arcaa ygei nekegden abtadag josotoi.

11. Tus togtooliin josoor nooso beledkeke jabadal bol SSSR-iin Kyngen aza yiledberiiin aradiin komisariaadta ba Kyngen aza yiledberiin aradiin komisariaadtai geree kiize beledkel kiikiigi ed kereglegçediin koopiratiiviin təb kolboodo daalgagdana.

Gol beledkelçediin koorondo beledkel kiike rajoonuud ba təsəbyydee kubaasan kubaarini SSSR-iin AKZ-iin dergedeki kədəənii aza akuin ediel produugtanuudiin beledkel erkilke komiteedoor batalagdana.

12. Tus togtooliigi yndese bolgozo togtoogdon tunkaglagdasan rajoon byriin tuşaaka noosonii noormoos deeşe kemzeenii nooso tuşaaka ujalga nutagiin zasaguud ba beledkel kiigçe emkinyydiin zygees kolkoozçon, əmçetən, kolkoozuud ba koni əskəbəriin tavaariin feermenyydte açakiigi korimzolko.

Ulastaa nooso tuşaaka ujalgaa gyicedkeed baikada yldesen byke ilyy noosonuudani ailuudiin əəsədiini medelde yldeke bəgəəd, tede bol ene nooso kudaldakaç ba əəsədəç edleke erketei.

13. Tus togtooliigi kereglekə gyicedkeke zaabarnigi SSSR-iin AKZ-iin batalalgada 3 konogiin bolzor dotor tabikiigi SSSR-iin kyngen aza yiledberiin aradiin komisariaadta daalgaka.

SSSR-iin Aradiin Komisaarnariin zəbləliin tyryylegçiigi orologço Kyibışev.

SSSR-iin Aradiin komisaarnariin zəbləliin kereg kətələlgiigi erkilegçiigi orologço Miroouşnikov

Kiliin ca

JAPOON LIIGE NAACAAS GARA

Tokio, 29 (T). Zasagiin gazariin sonin biçegiin ton jaaraltai niitelegdelel dotor Liige Naacaas Japoon ulasiin garka tukai Liigiin zəbləldə ilgeke nooto biçeg tunkaglagdaba. „Sembyn Rengo" aagenstviin medeegeer tus nooto bol Zeneeve koto jabuulagdaba.

***

Tokio, 29 (T). Japoon ulasiin, Liige Naacaas garka tukai nooto biçegiin tunkaglagdakatai negen kamta tus nooto biçegiin udka çanariigi tailbarilasan kaan impeeraatariin zaabari tunkaglagdaba. Tere zaabari dotoroo: „odoo saja baiguulagdasan Manzongo geze ulasta tusalka tukai Japoon ulasiin jabuulza baisan bodolgo Liige naaciin bodolgotoi zokildoo ygei tulani Japoon ulas bol Liige naaciigi orkin zailaka erketei bolzoi. Gebeç Japoon ulas bolbol Liige naacatai baricaa kolboogoo bailgaka, amagalan baidaliigi kangaka gesen zabdalgadani Liige naacatai nəkəsən yrgelzelke ba mən tyynçelen Dorono dekinii ulasuud tai kani baricaa baiguulkiigi oroldoko baina" geze kelegdebe.

Mən basa Japoon ulasiin, Liige naacaas garka tukai nooto biçeg ilgegdesen jabadaltai lan premjeer miniister gar tabilgatai zasagi medyylge tunkaglagda toroo „ene keregiin tu ken udka çanartai bol deglegdebe, Liige naa nii garsan şaltagaaniig zuuraa Saiito bolbol „ siin bodolgo kezee amagalan ebte baidal t kangakiin bodolgo yne baisani ezerkeg ulas medeke beze" geze n gana.

Japoon bolbol zebseg kuriaaka tukai aangliiin projeegtiig buruuşaaba.

Tokioo, 28 (T) Japoonii gadaada keregiin miniisterstviin, ceregiin ba usan dalain miniisterstvenyydiin tələələgçədiin zəbləən deere zebseg kuriaaka aangliiin projeegte tuşaa, Zeneevede suuza baigaa japoonii tələələgçədtə əgtəkə instryygce batalagdaba.

Japoonii sonin biçegyydiin naidamtai gazaruudaas medee əbça batalkani: Japoon ulasiin zasag bolbol dooro dursagdasan şaltagaanuudaar aangliiin duridkaliigi jərənkiidəni dyyren arcan koişoluulba gebe:

1) Japoonii zasagiin gazar bolbol kelloogiin paagta ebden tasalsan ali bykii etegeediigi dobtologço tala geze todorkoiloko priincigtei jaabaç zəbşəldəkə ygei. Teryynii gadana Japoonii zasagiin gazar bolbol Kelloogiin paagta ebden tasalsan barimtiigi ezerkegyydiin konfereence deere todorkoilon oloko jabadalda esergyycen temedeglekeni, ene procedyyre (jabuulga) bolbol „Dorono kizaarta taaraidaşagyi":

2) Mən tereçelen Japoon ulas bolbol gancakan Evroopiin erke baidaliigi yndese bolgon abça zokioogdoson zebseg təkəərəlgiigi kizaarlaka sanamzatai zəbşəldəzə yle çadana. Jaagaadba gekede japoonii kyrşenyyd bol gancakan Kitad ba SSSR ulasuud bəgəəd edeniiç ceregiin kyçe bidende medegdene ygei.

3) Kerbeede usan dalain ceregiin zer zebsegzeliin talaar bol Japoon ulas əəsədiingəə təsəb projeegtiigi oruulsan teryyniigi bişe busa tə tanuudaas tyryyn kelk zeke baina.

4)Ceregiin aviaaca kycen) tuşaa garsan bolbol aviaaciin talaar zomdozo Japoon ulast doko baina.

5) Japoon ulas bolb komiis tukai şiidkebe jabadalaas dab deere jaagaadba gekede: iim siin jabuulga kədəlm cakan tyryy zergiin ul ta efeegte tusa yzy tus komuniis bolbol Kitad metiin iime tu suud teeşe kandaka ja soçolon tokonizo çada na.

Jesenkon ba Jazelifkon nutaguudta tulaldaa ekilbe

Şankai, 28(T). Kitadiin sonin biçegyydiin medeegeer, jike kaniin garca (zabsar) bolko Jesenkon ba Jazelifkon nutaguudta tuiliin çangakan baildaan ekilbe gene. Japoonton bol Sinfinkoudaki kitadiin ceregyydiin baruun kazuu (flaanga) taliini toiron garakiigi zabdana. Tere zabdalgada kitaduud esergyycen ataaka oro tonii 3 taanka bulimt Ielinkon rajoondeki yrgelzelseer.

Aangli-Itaaliiin kəərəldəən baga Antaantiin sanaa zob

Zeneeve, 28 (T). Baga Antaantiin yrgelziin zəbləl bolbol Magdanaaldiin (aangliiin zasagiin tyryygiin) Riim kotodo (Itaalı) jabuulsan kelceende kariuu bolkoor medeecelıigi tunkaglaba.

Tus medcesel dotoroo kelegdeseni: „Baga Antaantiin ali nege ulasta kabaatai jumanda kenç atagi cekeç bujuu daldaarcezerken kamaarza çadaka ygei tulani Baga Antaantiin ulasuud bolbol aangli-itaaliin kelceen dotor tedenii (Baga Antaantiin) erke çələə ba ulas təriin aşag tusa kəndən gar kyregdeke bykii jabadaluud karaalagdaa bolni əəsəd əəsədiingəə eris çanga ygyylberinyydiigi mənəənəəs kelecegeeze baina.

Tyynii gadana Baga Antaanta bolbol syyliin ədəryydiin kelcee kəərəldəənyyd dotor reviiziin bodolgoto (imperaliis dainii syyleer Baga Antaantada olgogdoson erke ezemdeliigi şalgan yzeke bodolgoto) yzelyyd garça baina geze jikeeken kalaglana. Ene reviiziin bodolgoto yzelyyd bolbol çarmain esergyyceke jabadaliigi zailaşagyi kədəlgəkiin kamta niite zonii sanaa onoogi amaaruula mederemziigi bekizyyl ygei baina".

Baga Antaantlin yrg ləliiin zaşədaani dyyr neeş (Çekoslovaakiin z bol Seimondo (Aanglii keregiin miniister) oro deeceliin udka çanarii kelebe. Uçar iime dee yje cag ədər saran Antaanta ba Poolşo k taagta (negen sanal baisaniigi lemdegleke k no.

Ulaan ceregiin 55 dugaar poolko tukai kudal sanaaçalga

Loondon. 28 (T). Maarta 22 iin ədər aangliiin „Reiter" aagenstva bolbol japoonii barimtanuudiigi zaaza Karbinaas abtasan medeegi taraasani gebel: Dauri nutagta zagsaza bykii ulaan aarmiiin (ceregiin) 55 dugaar poolko bol ideke juman dutamag ba gurban sara dotor calin tələə y əngərsən sara dotor vo keberteigeer medeen b

TASS iin buruuşaalta.

Soveed Sojuuziin telegraafiin aagenstva (TASS) bolbol əngərsən sara dotor Dauriida baigaa ulaan aarmiiin (ceregiin) 55 dugaar poolkodo vostaani bolson keberteigeer ali olon gadaadiin soninuudta taaraagdasan medeegi koroto bəgəəd yndese ygei sanaaçalga mən geze buruuşaan medyylkiigi tələləgdədə. Ene taraagdasan medeetei adali dətərkei uçaral 55 dugaar bujuu, ali ondoo nege poolko doç bujuu tokiooldoson ygei. Ene taraagdasan medeeni dal bol koni basa juug legdeneb gebel: ula 55dugaar poolko Dauri ali teryynii şadar oiro azai.

Kobçon ba kudalçanda ulaan ceregyydiin kariuu

MOSKVAA, 29 (T). Moskvaagiin sonin biçegyyd bolbol Dauriiin Ulaan ceregyydees ceregiin ba usan dalain aradiin komisaar nəkər Voroşilovin nere deere jirsen telegraamiigi „kobçon ba kudalçanda ulaan ceregyydiin kariuu„ gesen garçagtaigaar tunkaglaba. Ulaan ceregyydiin telegraam dotoroo kelegdesen:

„ Reiter geze aangliiin aagenstva bol japoonii barimtanuudiigi yndeselze Dauridaki 55 dugaar poolkodo vostaani bolson keberteigeer medee taraaba geze bidener TASS-iin telegraamaas medebebdi.

Jamarç 55 dugaar poolko Dauriin garnizoondo baika ygei, baigaaç ygei. „Reiter" aagenstviin medeecel bolbol neimeger kara provokaaca (kardalga) ba koroo bucalza baisan dalsanii muukai kudal mən.

Byrzineriin provakaatarnuudta bide ulaan ceregyydiin dooro duri sagdasan kariuu əkigi erinebdi gebel:

Bidener ba mən tyynçelen byke ulaan aarmi (cereg) bol taa byrziiten jamar zoriigtoigoor biden tukai ali muukai sedeige sanaa çalganuudiigi gargaza baisiitnai saitar medenebdi. Taanar bolbol əəsədiingəə sanaanda baigaaçiigi ynen kereg bolgokoor zabdanata. Taanar bolbol bidende esergyy dain ceregiin beledkeliigi kəngədkəkiin uçaraa əəsədiingəə kədəlmərıçəd ba tariaaçadiigi mekelze ulaan cereg sulabiar ba kolbooto ulasiin azalçad mete soveed zasagta dura ygei baina geze tedende itegyylke sanaataita. Tanai naidamza mukarkan, keniiç taanar mekeleke ygeite, nege kojor koroto meşaanguud, nege keden zizıken byrziner tanai mekende orobol oroko biidaa,biden tukai ton jike kudalaar kelsen tələədəə teryynees kere çadakabta.

1929 ondo taanar, soveed ulasiin dorondoki kiliin bekiigi ba ulaan aarmiin kyçiigi yzeke suulika geze sedeke zabdakadaa biden tukai yzegdee duuldaagyi jumanuudiigi sanaaçalaa zokioogoosonto, ecesteni malagai deeree çangaar cokiuulaad salasanta.

1929 onoos koişo bidener olon dakin ilyy kyçetei ba erdem surgaaltai bolooobdi. Enyyniigi mederemzedee abagtii. Bide orosiin kədəlmərçəd ba tariaa 1917 ondo vostaani ki ba mən tyynçelen oro neriigi unagaagaad oron gəə tərəsən bolko k tariaaçanii zasagiigi t Ene zasagiin tələə bid syyliingee dusal çusa temecekeer belen b jamarç kndal kobuud tusalka ygei.

Enyyniigi bəkiin bək sanaandaa kadaza ab nege zəblənəbei.

Dauriiin garnizoonii gyyd, komand-iruud ba kədəlmərıçədiin kamtı nii əmənəəs:

Garnizoonii naaçaalni SSOOVSKII.

Cuglaanii tyryylegçe ROV.

Ulaan seregyydiin da Varvaariin, Şirookov, O cev, Kozloov, Odincev, Şaroçkin, Parşikoov, Tış vo, Taiin, Dbbytin, Kovtov, Komsoon, Karp zaantov, Snedkoov.

Manai uriaa

Bi bol, „B-M. Ynen" soniigi 6 sariin bolzoroor zakiaad, nəkəd Ceden Sampiliin, Namsarai Rabdanii, Zalsarai Batiin, Geregmaa Radniin, Cemzed Hasaranii, Nimbuu Oçoriin, Balzamaa Dugarnimiin, Stipaan Stafeejev (Staanca aga) Cempil Dorziin, Bata-Mənkə Bajaskalanii, Cepelmaa Aakanii Janzama Danzaniimiin, Namsarai Çimed-Dorziin, Rinçen Zamjanii, Baldan Zamjanii, Daşa Dışa Dorziin ba Regze viin (kominteerne) arteel Ynen" soniniigi orriin kiza dam nəkədəə urika ze naidan socialiis məri naa. Ceren-Dışa Sa

Redaagtor S. Ş

Тип. Издательства Б. „Правда" и „Унэн"